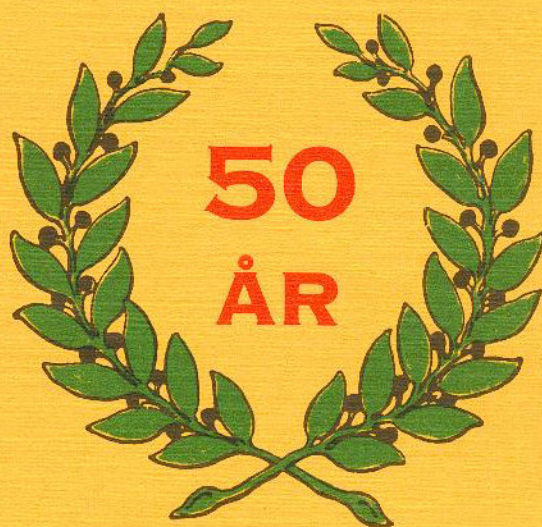

Ullerup Frivillige Brandværn

1932

1982

Ullerup Frivillige Brandværn

1932

1982

Ullerup frivillige Brandværn af 1932

F E S T S K R I F T

i anledning af Ullerup friv. Brandværns

50 års jubilæum 23. november 1932.

Ved N. P. Thuesen
Brandinspektør i Sundeved kommune,
og æresmedlem af Ullerup
frivillige Brandværn.

Denne udgave scannet til tekst og redigeret af vice-kaptajn Kurt S. Frederichsen ifbm. genudgivelsen ved værnets 75 års jubilæumsfestligheder 25. august 2007.

Indholdsfortegnelse:

Hilsen til Ullerup frivillige Brandværn.

- Side 3. Borgmester Chr. H. Møller.
- " 4. Politimester H. O. Marschner, Sønderborg.
- " 5. Brandinspektør N. P. Thuesen.
- " 6. Brandkaptajn Uwe Witt.
- " 7. Uwe Witt: En kronik af Ullerup friv. Brandværns
 50 årige beståen.
- " 12. N. P. Thuesen: Stifter og ledere af Ullerup
 friv. Brandværn 1932 - 1982.
- " 15. " Brandværnets organisation.
- " 20. " Ullerup friv. Brandværn 1932-1982.
- " 26. " Ullerup friv. Brandværns materiel gennem 50 år.
- " 42. " Ullerup friv. Brandværns første mandskab.
- " 43. " Ullerup friv. Brandværns æresmedlemmer.
- " 44. V. Sørensen : Ullerup friv. Brandværns medlemmer
 i dag.
- " 46. N. P. Thuesen: Blans frivillige Brandkorps.
- " 39. " Fremtidsvisioner.

Ullerup frivillige Brandværn af 1932 ønskes hjertelig til lykke i anledning af 50 års jubilæet.

Brandslukningen varetages i Sønderjylland, i modsætning til den øvrige del af Danmark, af de frivillige brandværn. Der er siden oprettelsen af brandværnene sket en enorm udvikling af det materiel, man har til rådighed, så der nu er mulighed for en hurtig og effektiv slukning i tilfælde af ildebrand. Dermed føler man i dag ikke nær så stor en afmagt over for naturens kræfter, som man gjorde i tidligere tider. I Sundeved er det nu således, at brandværnene er fremme ved brandstedet i løbet af ca. 10 minutter efter at der er foretaget alarmering, og hurtigere kan det ikke tænkes at kunne ske. Det skyldes i høj grad den interesse og effektivitet hvormed det frivillige mandskab røgter deres hverv, en indsats de gør for deres medborgere, og som kræver påskønnelse, og ikke som så meget andet opfattes som en selvfølge. Jeg håber det frivillige brandværn fortsat må bestå, og således også i fremtiden være med til at skabe tryghed for Sundeved kommunes beboere.

signeret
Chr. H. Møller
Borgmester

"Tæt vi flokkes om vort banner,
thi frivillig er vor sag"

" - - - vores gerning er god
kræver handlekraft, mod,
og enhver yder indsatsen uden betaling"

Sådan lyder et par strofer i "Sangbog for de sønderjyske frivillige Brandværn". For mig indeholder disse linier det væsentlige og værdifulde i tanken omkring de frivillige brandværn. Måtte disse ting også fremover være det fremherskende i brandværnene i vor landsdel. Den 27. november 1982 kan Ullerup frivillige brandværn fejre sit 50 års jubilæum, og ved den lejlighed vil jeg gerne på brandmyndighedens vegne udtale min bedste tak for det altid veludførte arbejde, som værnets medlemmer har udført og stadig udfører til brandmyndighedens fulde tilfredshed. Må jeg i samme forbindelse udtrykke min tak for den gode måde, hvorpå værnet har påtaget sig opgaver ved forureningsbekæmpelse og ved deltagelse i civilforsvarsarbejdet. Må lykke og held følge værnet fremover - til gavn for lokalbefolkningen og værnets ledere og medlemmer.

Sønderborg, d. 30. august 1982.

H. O. Marschner.

En hilsen til Ullerup frivillige Brandværn af 1932

på
50 Å R S D A G E N.

Ullerup frivillige Brandværn af 1932 Ønskes hjertelig til lykke med de 50 år, der rundes den 23. november 1982.

Værnets motto har altid været : " Een for Alle, Alle for Een. Gud til Ære, og Næsten til Værn".

Det er store ord i vor tid, og det er da også et levn fra de frivillige brandværns allerførste dage. Jeg er ikke i tvivl om, at ordene er blevet efterlevet, så godt det lod sig gøre, i vort jubilerende brandværn. Der kunne også have stået: "Vær altid rede". For ligegyldigt i hvilken situation man står i, skal man altid være rede.

Jeg har ofte måttet beundre det arbejde, disse brandmænd gik ind for. Jeg har været leder i så mange år, at intet er undgået min opmærksomhed. Der er uddelt ros, men også ris. Hele tiden skulle man have for øje, at disse mænd var mødt op af sig selv, og var rede til at gøre det arbejde værnet forlangte af dem, uanset på hvilket tidspunkt af døgnet, der blev kaldt.

Når disse mænd har meldt sig frivilligt til tjenesten, så må det også være sådan, at de får det bedst mulige materiel, så de er i stand til at løse de opgaver, de stilles overfor. Og her har man fra kommunens side fulgt os langt, og berettigede krav er altid blevet opfyldt.

Rent personligt vil jeg ved denne lejlighed have lov til at udtale en tak for den tid, jeg fik lov til at lede Ullerup frivillige Brandværn.

Jeg er fuldt ud klar over, at jeg ikke altid har været let at stille tilfreds, men de store konfrontationer er det dog ikke blevet til.

Også til kommunalbestyrelsen vil jeg udtrykke en tak for den tillid, kommunen har vist mig i de år, jeg har haft hvervet som kommunens brandinspektør, og fået lov til at lede kommunens brandvæsen. Jeg har da også fuldmagten endnu, selv om det går mod slutningen.

Jeg er bedre i stand til nu, hvor jeg er udtrådt af kommunalbestyrelsen, at fremføre min tak, uden at være påvirket af dette medlemskab, og som udenfor stående at følge det arbejde, og den indsats, der gøres for Sundeved kommune.

Til Ullerup frivillige Brandværns medlemmer og dets ledelse vil jeg ønske mange gode og lyse år fremover. Men glem aldrig: "Vær altid rede"

N. P. Thuesen.

Ullerup frivillige brandværn i jubilæumsåret
ved kaptajn Uwe Witt.

I 23 år har jeg haft den glæde at være med i det frivillige brandværns arbejde. Ved generalforsamlingen den 9/3 1977, afløste jeg N. P. Thuesen på lederposten. N. P. Thuesen havde da været kaptajn uafbrudt i 32 år. Det var en tung arv at løfte, men jeg følte det som en stor tillidserklæring fra mine kammerater. Fra den første dag som leder, har jeg lagt stor vægt på uddannelsen. For at gå frem med et godt eksempel, tog vicekaptajnen Villy Sørensen, som også var nyvalgt, og undertegnede på Statens brandskole, og fik uddannelse som brandmester. Den viden vi fik med hjem, kunne vi så viderebringe til vore kammerater i værnet. Det nytter ikke at have et godt materiel, når det ikke betjenes korrekt. Værnet er i jubilæumsåret så godt rustet som aldrig for. Tre slukningskøretøjer (deraf den ene Aut. sp. fabriksny), gode materialer, og ikke mindst et veluddannet mandskab. Foruden tre som er uddannet som brandmester, er ikke færre end 11 mand uddannet som røgdykkere på statens brandskole.

Nogle vil måske sige, at dette med materiellet og uddannelsen er overdrevet, men ser vi på udviklingen her i vores kommune, bare de sidste tyve år, med nye boligkvarterer, det store landbrugsbyggeri plus det store slagteri i Blans, vil jeg tro at bebyggelsen er næsten fordoblet i løbet af de sidste 20 år.

Når man så her i jubilæumsåret gør status over alt hvad der er nået og bygget op og ingenting, skylder vi ikke mindst

N. P. Thuesen en tak for sin indsats i værnets udvikling, og han efterlod et fuldt moderne og effektivt brandværn ved sin tilbagetrædelse. Jeg vil til sidst ønske at Ullerup frivillige brandværn i fremtiden må bibeholde det gode kammeratskab, for uden et godt kammeratskab kan et frivilligt korps ikke fungere.

En tak skylder vi også de bevilligende myndigheder, med håb om at også fremover, selv om tiden ikke er, som den burde være, at have plads i de kommende budgetter, når det gælder indkøb af materiel til brandslukning.

Til allersidst ønskes, at vi må beholde det gode ry, og den tillid vi har iblandt Sundeved kommunes borgere i 50 år.

Uwe Witt kaptajn

Udflugt med damer til Højer 1939.

Der spilles diletant.
Der opføres Johanne Z.
Heibergs stykke
'Abekatten' og personerne
er fra venstre:
Frøken Sørensen - Agnes
Lauritzen. Ole - Nis
Straagaard. Lindal -
Jens Jørgensen.
Margrete Louise Thuesen.
Iversen - N.P.Thuesen.
Ca. 1940

En kronik af brandkaptajn Uwe Witt til Ullerup frivillige brandværns 50 års beståen.

Sikkert alle drenge har på et eller andet tidspunkt gået med en drøm om at blive brandmand. For min generation begyndte drømmen, når vi hver sommer fulgte Ullerup frivillige brandværns øvelser ved det gamle sprøjtehus, som lå der, hvor den nye parkeringsplads er anlagt bag ved kirken. Vi så til med store øjne, når brandmændene trak værnets motorsprøjte hen til Kyds hus, hvor Jonny Jensen bor nu. Een efter een gik man så hen og startede motoren og foretog en ansøgning. Ve den som ikke kunne starte motoren eller få vandet suget op, Det bevirkede straks lange diskussioner, hvor enden blev at der selvfølgelig var funktionsfejl ved pumpen. De hyppigste fejl var vel nok at en forkert hane var åbnet eller når motoren ikke ville starte, at den var druknet i benzin. Når vandet så med tryk kom ud af strålerøret, var man fuldt tilfreds, og havde så, udført aftenens øvelse.

For os drenge var dagen først reddet, når vi fik lov til at holde et strålerør, og i tankerne så os som den tapre brandmand, der kæmpede mod ildens magt.

Rigtige ildebrände i min drengetid var der gudskelov kun få af. Hver vinter overværede vi så generalprøven på værnets diletantforestilling på Sibbesens Gæstgivergård, nu Ullerup kro. Scenen var bygget op i enden af salen, da der ikke var permanent scene, og der sad vi unge så og kikkene på værnets amatørskuespillere, ligesom vores unge i dag ser på tv.

Efter konfirmationen kom vi selvfølgelig anstigende i vores konfirmationshabit, for at deltage i værnets fester med bal. Dengang blev der afholdt: nytårsbal, diletant med bal bagefter, gåsespil og ikke mindst stiftelsesfester.

Hvad var så mere naturligt, da vi havde stiftet hjem, end at anmode om optagelse i værnet. At det så var knapt så romantisk som vi havde set det med drengeøjne, var noget helt andet, men trods alt bestod værnet af de idoler, vi havde haft som drenge.

Den nye brandstation var blevet bygget. Man havde fået to udrykningskøretøjer og kravene til uddannelse og bedre kendskab til materialerne var blevet strengere, men det var stadig den gamle stabile stab med: N. P. Thuesen der stod ved roret, så det var pænt at holde sig i baggrunden, lytte, lære og ellers ikke blande sig. Vi var med andre ord rekrutter, vi lærte måske ikke så meget i starten af det brandtekniske, men vi lyttede og lærte hvordan ånden skulle være i et

frivilligt korps. En ting kunne vi dog hævde os med, og det var, at vi havde kørekort, endda det store, og dermed også en indsigt i det tekniske, som mange af de ældre brandmænd stod ret uforstående overfor. I 1970 var der stor afgang af ældre brandmænd. En ny generation stod for at skulle lede værnet. N. P. Thuesen havde bebudet sin afgang, og ved den årlige generalforsamling i 1977 blev hele kommandoen udskiftet. At det ikke var så smart endda, kan diskuteres, men en ting står fast, og det er, at det var svært for den nye kommando, men efter en indkøring, hvor vi fik stødt hornene af os, gik det hele sin vante gang.

I 50 års jubilæumsåret står Ullerup frivillige brandværn stærkere end nogensinde. Kommandoen har fundet kursen at køre efter, og vi har både loyalt mandskab og et materiel der svarer til tidens krav.

Som før omtalt afholdte værnet helt op til i halvtredserne en del fester og lignende. Det overordnede formål var nok det at samle penge ind til værnets kasse. Disse penge blev jo i stor udstrækning brugt til brandbekæmpelse. Da så kommunen efterhånden overtog udgifterne til værnets drift, indkøb af køretøjer m.m. endte det med, at man til sidst kun afholdt værnets generalforsamling.

Værnet fik også en vis refusion fra brandforsikringerne, som så gik i værnets kasse til indkøb af uniformer m.m. Da dette ophørte i 1972 var værnets kasse hurtig tom.

Værnet begyndte så i tredserne at samles i festlig lag igen. Den første sommerfest afholdtes på Sottrupskov kro mad sat ål, og her blev værnets første to æresmedlemmer udnævnt. Det var henholdsvis Chr. Thomsen og Nis Lauritsen.

Denne festaften blev til en række af mange, hvor vi mødtes i festlig lag med indbudte venner og forbindelser, og har siden været afholdt hvert år med en enkelt undtagelse.

Ved værnets 40 års jubilæum afholdt vi for første gang en børnefest. Grundet det store arbejde, og så økonomien har spillet en rolle, at disse fester ikke blev afholdt hvert år, men i jubilæumsåret har vi dog genoptaget festen. Ullerup frivillige brandværn var også tidlig med på genbrugstanken, og arrangerede i 1970 jern og metal indsamling, ligesom vi stadig indenfor værnets rækker samler papir. I 1981 afholdt værnet et loppemarked; og gentog dette igen i år.

Når vi i værnet har planlagt en fest, indsamling eller lignende har spørgsmålet naturligvis altid været om vi fik opbakning af befolkningen. Det har vi fået hver gang, og for os som er med til at arrangere de forskellige ting, er det et håndslag på at værnet nyder

den agtelse, som vi aktive, hver eneste dag bestræber os på at leve op til.

Fra brandværnets sommer-fest 1982

Stifter og ledere af Ullerup friv. Brandværn 1932 - 1952.

Den egentlige stifter af Ullerup frivillige Brandværn var arbejdsmand Lorenz Lorenzen. Han arbejdede for Ullerup kommune, dels som vejmand, og dels som anden medhjælper af forskellig art, og herunder som redskabsmester for brandmateriellet i Ullerup. Tanken om at oprette et frivilligt brandværn var noget, han havde syslet med i lang tid, vel nok påvirket af det gamle hæderkronede brandværn i Blans, hvor han havde kendt dette værn, da han i sine unge dage boede i Blans, og nu i 1932 mente han, at tiden var inde til at gøre et forsøg for om muligt at få et brandværn oprettet. Han havde talt med forskellige borgere i Ullerup, loddet stemningen for oprettelsen af et frivilligt brandværn, og så tog han initiativet til indkaldelse til et møde om sagen. Mødet blev berammet til den 23. november 1932, og afholdtes hos gæstgiver Chr. Sibbesen i Ullerup. Han åbnede selv mødet, og bad de tilstedeværende 14 mand velkommen, og redegjorde for sine tanker med indkaldelsen til dette møde, der gerne skulle slutte med, at et frivilligt brandværn blev oprettet. Han havde personligt indbudt brandinspektøren Lindholm, Sønderborg, og han fik ordet for at fremsætte sine kommentarer til oprettelsen af et frivilligt brandværn, hvad han stærkt anbefalede. Og efter en livlig diskussion, står der i den gamle protokol, skrevet af købmand Chr. Thomsen, Ullerup, blev det besluttet at oprette et frivilligt brandværn i Ullerup. Ved skriftlig afstemning blev der valgt en leder og en stedfortræder, og valgt blev til kaptajn købmand Therkild Ravn, og til kaptajnsstedfortræder valgtes murermester Jens Knudsen. Derpå valgtes den øvrige bestyrelse, der kom til at omfatte følgende personer:

Til sprøjtefører valgtes smedemester Nis Straagaard

Til sprøjteførerstedfortræder, værnets stifter, Lorenz Lorenzen

Til stigefører valgtes gæstgiver Chr. Sibbesen

Til stigeførerstedfortræder vognmand Chr. Frøhlich

Til kasserer og protokolfører valgtes købmand Chr. Thomsen

Herefter var værnet en realitet, og i løbet af efteråret indmeldte sig flere af byens borgere, og den 1. april 1933 var der ialt 23 aktive brandmænd, der gik i gang med arbejdet. Ved et møde den 1. oktober 1934 hos gæstgiver Johan Norn, meddelte kaptajn Th. Ravn, at han ikke længere så sig i stand til at deltage i værnets arbejde, da han flyttede fra byen, for at overtage en forretning i Sønderborg. Valgt til kaptajn blev stedfortræderen murermester Jens Knudsen. Jens

Knudsen havde, inden han indtrådte i Ullerup frivillige brandværn, været medlem af Rinkeæs frivillige brandværn i en årrække. Til stedfortræder for kaptajnen valgtes smedemester Nis J. Straagaard, og han beholdt hvervet som sprøjtefører. Allerede ved generalforsamlingen den 25. marts 1935 meddelte kaptajn Jens Knudsen skriftligt, at han ikke ønskede at fortsætte som kaptajn for værnet. Og valgt til kaptajn blev den nuværende stedfortræder smedemester Nis J. Straagaard. Straagaard havde, ligesom Jens Knudsen, tidligere været medlem af et brandværn, idet han havde tjent i Klipleve frivillige brandværn i en årrække. Han blev stående som sprøjtefører, mens Chr. Sibbesen rykkede op og blev stedfortræder for kaptajnen. Det var en lidt urolig start her i begyndelsen, men nu da Straagaard kom til, blev der ro, idet han virkede i godt 10 år indtil 1945. I Straagaards kaptajnstid var det motoriseringen af værnet kom igang, idet værnet fik motorsprøjte i 1943, og en bil til transport af sprøjte og materiel i 1944. Chr. Sibbesen afgik i 1944 som kaptajnsstedfortræder, og N. P. Thuesen blev derefter næstkommanderende. Ved en ekstraordinær generalforsamling den 14. september 1945 blev hjulmager og kaptajnsstedfortræder N. F. Thuesen valgt til kaptajn. Han virkede til 1977, og var med til at gennemføre hele motoriseringen af Ullerup frivillige brandværn. Ved sin afgang som kaptajn gik han ud af værnet, og blev udnævnt til æresmedlem. N. P. Thuesen fortsatte imidlertid som brandinspektør for Sundeved kommune, en stilling han blev udnævnt til den 9. juli 1946. Til ny kaptajn for Ullerup frivillige brandværn valgtes den 1977 blikkenslagermester Uwe Witt. Og han bliver værnets 5. leder i 50 året.

Værnets stifter Lorenz Lorenzen.

Værnets første kaptajn Therkild Ravn
1932-1934

Værnets anden kaptajn Jens Knudsen.
1934-1935

Værnets tredje kaptajn Nis Straagaard
1935-1945

Værnets fjerde kaptajn Niels P. Thueser
1945-1977

Værnets femte kaptajn Uwe Witt
1977.

Brandvæsenets organisation.

Efter Sønderjyllands indlemmelse i det tyske rige, i staten Preussen, efter krigen i 1864, skete der i de første år efter indlemmelsen ikke noget på det brandmæssige område, idet man kørte videre efter den gamle ordning fra 1776.

Selv byernes brandvæsener var ret primitive, både hvad materiel og effektivitet angik. Man havde nok flere sprøjter end på landet, men alt var jo hånddrevet materiel, så de adskilte sig ikke ret meget fra de sprøjter, der fandtes på landet, selv om de godt kunne være større og mere ydedygtige.

Der var naturligvis udskrevet et mandskab til at møde op ved brand både i byerne og på landet, men nogen virkelig organisation var der ikke tale om.

På landet var der ansat en mand til at holde øje med materiellet, d.v.s. sprøjten, for andet var der ikke, og så mødte man op til en øvelse eller to om året, hvor sprøjte smøreren sørgede for sprøjstens opstilling, og man hev lidt i pumpestængerne, og fik vand ud til strålerøret, og mere skete der ikke. Nogen instruktion eller tale om, hvorledes ilden skulle angribes i brandtilfælde blev ikke givet. Man mødte op med sin brandspand, og sørgede for at få den med hjem igen, og så var den øvelse eller det brandforløb overstået.

Men noget nyt var ved at vinde frem og få fodfæste, og det var de frivillige brandværn. Ideen var opstået i midten af det forrige århundrede i Frankrig, gik over Nederlandene og ind i Tyskland. Det var noget tyskerne kunne bruge, særligt med deres "Ordnung muss sein", og her var der noget, man kunne bygge en organisation op på. Man gik igang, og snart oprettedes der frivillige brandværn overalt i Tyskland. Bevægelsen startede naturligvis først i byerne, og her i Sønderjylland var Tønder den første by, der fik et frivilligt brandværn, startet i 1869, og i årene derefter fulgte så alle købstæder efter.

Ude i landsbyerne var det svært at vinde gehør og få oprettet frivillige brandværn, men nogle enkelte kom der dog.

Et af de første egentlige frivillige brandværn på vor egn blev oprettet i Skodsbøl i 1881, hvor dyrlæge Thøjsen var gået ind for tanken, og han fik et virkeligt ydedygtigt brandværn op at stå. Han forstod, at det ikke var nok, at der stod en sprøjte i sprøjtehuset, der skulle også folk til, dels til at lede en indsats, og dels til at bruge materiellet. Og dette arbejde forstod han at organisere.

Skodsbøl frivillige brandværn blev for sin tid noget enestående, og ikke alene som egentlig brandværn, men med det særlige, at Thøjsen

kommanderede sit værn på dansk, hvad ingen af andre værn blev på den tid.

Trods henstillinger fra tysk side blev Thøjsen ved sit, og blev ved at kommandere på dansk. Nu var dyrlæge Thøjsen en personlighed, og meget velanskrevet som dyrlæge, havde en stor praksis, og de allerfleste af hans kunder var danske. Og han kunne ikke forstå, hvorfor han skulle tiltale sine brandmand på tysk, så derfor holdt han troligt fast ved det danske. Skodsbøl frivillige brandværn eksisterer endnu i bedste velgående.

Også i vort sogn oprettedes et frivilligt brandværn, idet der i Blans nogle år hen i 1880'erne blev stiftet et frivilligt brandværn. Det er muligt, at Thøjsens brandværn i Skodsbøl har dannet forbillede, og fået nogle mænd til at samle sig i Blans om brandværnssagen. Dette emne vender jeg tilbage til i et senere afsnit. Der blev fra tysk side arbejdet intens for at fremme sagen med de frivillige brandværn i landsdelen, og i 1874, 10 år efter adskildelsen fra Danmark, blev der for hele Schleswig Holsten afholdt et møde for de frivillige brandværn for at få aftalt nærmere faste regler for arbejdet i de frivillige brandværn. Man talte store og svulstige ord. Blandt andet blev der sagt: At brandslukningstjenesten ikke bare var en borgerpligt, men det var en ærestjeneste for kommunen, at danne frivillige brandværn ved en forening af dådkraftige mænd.

Man enedes også om at opstille en normal statut for alle brandværn ligesom man gik ind for oprettelsen af en understøttelseskasse for brandmænd, der kom til skade under deres arbejde med brandslukningen. Ligeledes blev materiellet drøftet, og man vedtog at indføre slangekoblinger for hele provinsen.

Endvidere fremsatte man andragende til provinsregeringen i Slesvig om at oprette en stilling for en brandinspektør, der skulle have indseendet med samtlige brandvæsener i hele Schlesvig Holsten. Regeringen gik ind for dette krav, og den 4. juni 1883 blev provinsens første brandinspektør udnævnt. Hans opgave var bl.a. at sørge for, at der blev oprettet frivillige brandværn overalt i kommunerne, og det skal indrømmes, at hans arbejde bar frugt, idet der i tiden fra hans udnævnelse i 1883 til 1889 var oprettet 156 frivillige brandværn, idet tallet i 1883 var 84, mod 240 i året 1889.

Det gik imidlertid kun langsomt med indførelsen af frivillige brandværn i Nordslesvig. Årsagen var vel nok, at man frygtede tysk indblanding og påvirkning, overfor den i disse år stillestående og ret svage danskhed. I hele Nordslesvig oprettedes kun 27 frivillige

brandværn før 1920 trods stor agitation. I Sønderborg kreds -det gamle Sønderborg amt- var der kun 6 værn før 1920, men de fire værn var oprettet i typisk danske områder. Det samme var forholdet i de øvrige tre kredse, men også her ser man frivillige brandværn i rent danske sogne. Disse frivillige brandværn var kommet for at blive, ja endog at formere sig betydeligt efter 1920. I 1981 er der 77 frivillige brandværn i hele Sønderjylland, og det vil sige, at der efter genforeningen i 1920 er oprettet ikke mindre end 50 nye værn. I Sønderborg kreds er der nu 21 værn mod de 6 i 1920.

Det tyske kommandosprog holdt sig flere steder i nogle få år ind i tyverne, men det ophørte af sig selv, da nye folk kom til efterhånden. Ved et Sønderjydsk stævne i Højer lige før krigen, blev der imidlertid kommanderet på tysk, med det resultat, at næsten samtlige gæster forsvandt fra stævnet, og uden at deltage i festlighederne. Det, at der så mange år efter genforeningen blev kommanderet på tysk, kunne ingen tage.

Men hvorledes organiseredes brandslukningstjenesten, hvor der ingen frivillige brandværn var.

Som nævnt kørte man i de første år efter 1864 videre på den gamle ordning, men efterhånden kom der faste forordninger ud til kommunerne om brandvæsenet. Og der kom bestemte regler om både mandskab og materiel. Øvelserne blev ledet af kommuneforstanderen og redskabsmesteren, og mandskabet bestod, af mænd i alderen fra 18 til 45 år. Dertil kom, at der som regel i hver kommune var et mere fast mandskab, der var udstyret med hjælm, livrem og en flettet stigeline, som det ses på omstående billede.

Det var folk der godt ville gøre en indsats for brandvæsenet uden, at de dog kunne kaldes et frivilligt brandværn.

En fast bestanddel ved øvelserne med brandmateriellet var gendarmen, der altid mødte op, og han fik navnene på de personer; der ikke var mødt op, for at de kunne få en bøde, der gerne var på et par mark. Da man i Ullerup fik sin nye sprøjte i 1909, skulle der afholdes en sprøjteøvelse sammen med afleveringen, og til denne dag mødte, foruden de sædvanlige embedsmænd også amtsforstanderen Peter Kjær fra Sønderborg, og så selveste brandinspektør Wernich som regeringens embedsmand. Der blev holdt en tale, og man kiggede på den nye sprøjte, og Wernich gav gode råd om brandbekæmpelse. Midt under alt dette lød brandhornet. Det brændte på gården Græshøj. Man kom hurtigt af sted, og fik sprøjten sat op ved den store dam ved gården og pumpede, men den gav ikke en dråbe vand. Og selv Wernich var ikke i stand til at se,

hvad der var i vejen. Så var der en fiffig sjæl, der mente, at man kunne prøve at hælde vand i karret, som man havde gjort ved den gamle sprøjte, og virkelig, så lykkedes det at få vand i slangerne. Men den store Nimbus, der havde stået om denne fornemme embedsmand, havde fået et slemt knæk. Den eneste hane, der kunne omstilles, kendte denne mand ikke, for andet var der ikke af mekanik, der kunne stilles ved..... Efter 1920 fortsatte man med at holde øvelser som hidtil, og selv efter, at den nye brandlov var kommet i 1926 var der ingen forandringer.

Ullerup sogn havde i den tyske tid været delt op i 4 kommuner, og med hver sin kommuneformand. Disse fire kommuner var efter genforeningen lagt sammen til een sognekommune, under ledelse af et sogneråd, og med en sognerådsformand som leder.

Da nu brandloven kom i 1926 enedes man om, at dele sognet op i 4 brandkredse, og disse kredse kom til at omfatte de gamle tyske kommuner, således at brandkreds 1 blev Ullerup. Avnbøl blev brandkreds 2, Blans brandkreds 3 og Bojskov brandkreds 4.

Der var en sprøjte i hver brandkreds, og der var fire sprøjtehuse, så det var nemt. Til at lede disse brandkredse, blev der udnævnt en brandfoged og en brandfogedassistent, og de blev udstyret med en brandhjelme og en guldtresset kasket, samt en protokol, hvor alt hvad der skete af øvelser og brande, skulle noteres, ligesom der skulle findes en materielfortegnelse. Protokollen skulle en gang årlig indsendes til politimesteren til gennemsyn.

Brandmandskabet blev alarmeret ved hornsignaler, og der fandtes tre horn i hver brandkreds. Telefonvæsenet blev også draget ind, i alarmeringen, og de to centraler i sognet var meget ivrige efter at hjælpe til, og de havde da også en fortegnelse over de folk der skulle alarmeres, og naturligvis først og fremmest dem, der havde brandhorn. Skulle brandsprøjten ud. af byen, skulle den gårdejer, der havde pligten til at møde med heste til forspand til sprøjten, naturligvis også have besked, men der kunne jo godt gå nogen tid før en karl kom med et spænd heste, særligt om sommeren, når hestene var på græs. Men alt i alt løste dette kommunale "tvangsværn" sin opgave tilfredsstillende, selv om udrykningstiden ikke kan sammenlignes med den tid, der bruges i dag.

Da Ullerup frivillige Brandværn kom igang, havde man ret tidligt talt om dette forhold med udrykningen og udrykningstiden, og man mente, det måtte være muligt at få en transport af sprøjten igang med motorkraft, og snart fik man en aftale istand med byens eneste vognmand om

transport af sprøjte og slanger til brandstedet. Der blev lavet en anordning så sprøjten kunne køres op på lastvognens lad, og det gik ret godt under en del udrykninger. Men ordningen var alligevel ikke tilfredsstillende, da for meget afhang af tilfældigheder. Hvad nu, hvis vognmanden ikke var hjemme, eller han ved nattetid ikke kunne høre telefonen eller alarmeringen? Da krigen kom i 1940 gik politimesteren i Gråsten i selen for, at vi skulle have en motorsprøjte, og at Ullerup frivillige brandværn samtidig skulle være det store brandværn for hele sognet, og tilkaldes til hver ildebrand, der måtte forekomme. Samtidig skulle materiellet udvides særligt med flere slanger, så vi bedre kunne nå branddammene i området. Efter megen ventetid og megen snak lykkedes det endeligt, og i efteråret 1943 fik Ullerup frivillige brandværn en motorsprøjte. Sprøjten var en påhængssprøjte på to hjul, og skulle hægtes på en vogn, eller læsses op på en lastvogn, som den gamle sprøjte, når den skulle transporteres til et brandsted. Og allerede til en af de første brande skete det, der havde redet os som en mare i flere år vognmanden kom ikke efter alarmeringen. Vi stod og ventede, og måtte så tilkalde ham personligt. Efter dette mareridt blev værnet klar over, at der skulle et køretøj til, og man fandt en varevogn, og fik den købt. Tilkaldelsen af "tvangsværnet" fortsatte trods udbygningen af Ullerup frivillige brandværns Først i 1946 fik vi en nyordning, og de gamle sprøjter kunne sættes på aftægt. Men helt give slip på den gamle ordning ville man endnu ikke, og der blev derfor anskaffet en lille håndvogn til hver brandkreds, og på den stod en håndkraftsprøjte, lidt værktøj og nogle længder slanger, så man kunne bruge de brandhaner i de bymæssigt bebyggede dele af de tre byer Avnbøl, Blans, mens Bojskov ingen slanter fik, da der ingen vandværk var her. Dette beredskab blev imidlertid aldrig brugt, da man i stedet for altid tilkaldte Ullerup frivillige brandværn. Her havde man efter et par års forløb udvidet, så man havde en rigtig udrykningsvogn, og med påhængssprøjten løbende bagefter. Og ved senere revisioner af kommunens brandvedtægt faldt alt dette udenoms bort, og tilbage blev at Ullerup frivillige brandværn overtog alt slukningsarbejde i sognet. Brandinspektøren, der udnævntes i 1946, var nu den eneste ansvarshavende for brandslukningen i Ullerup sogn.

N. P. Thuesen

Ullerup frivillige brandværn 1932 - 1982.

N. P. Thuesen.

Brandvæsenets historie.

Ilden er en tro tjener, men en streng herre, siger et gammelt ordsprog. Mennesket kan ikke undvære ilden, og behandlet ordentlig, er den en tro tjener. Den giver os varme, og ved den kan vi tilberede vor mad, og uden ilden kunne ingen eksistere.

Men hvis den bliver sluppet løs, og går på egen hånd, så kan den være en streng, ja endog meget streng herre, hvad man har måttet sande mange gange, når man stod på et brandsted og så ildens grådighed, så hvorledes ilden på meget kort tid ødelagde et hjem, ødelagde stald, lo og lade, åd sig frem, når der ikke var muligheder for at standse dens fremtrængen.

Særligt i ældre tid, hvor alt fra beboelseshus til den mindst, lade var tækket med stråtag, var der fare på færde, når der var ildløs. I byerne, hvor husene lå tæt op af hinanden, kunne hele bydele blive brændt af på meget kort tid, hvad der da også findes mange eksempler på. På landet landet var der dog for det meste nogen afstand mellem gårde og huse, men alligevel kunne det ske, at store skader skete på grund af ildebrand, særligt når vindretningen var sådan, at ilden greb over fra det ene hus til det andet. Det var ikke så mærkeligt, at husmoderen var meget påpasselig med ilden på arnen, dels at ilden ikke blev for stærk, og dels at gløder ikke kom udenfor ildstedet.

I vort sogn, har vi været forskånet for brandkatastrofer i større omfang, selv om der ind imellem er gået en del ejendomme op i røg. Den største ildebrand i Ullerup har vel nok været den 6. april 1849, da fire gårde på Ullerup bygade, den nuværende Kirkepold, blev stukket i brand af de vigende tyskere, efter at de havde tabt slaget ved Ullerup. Man kan vel heller ikke forvente, at der kom hjælp til slukningen efter den krigstummel, der havde hersket i byen i en syv, otte timer forinden.

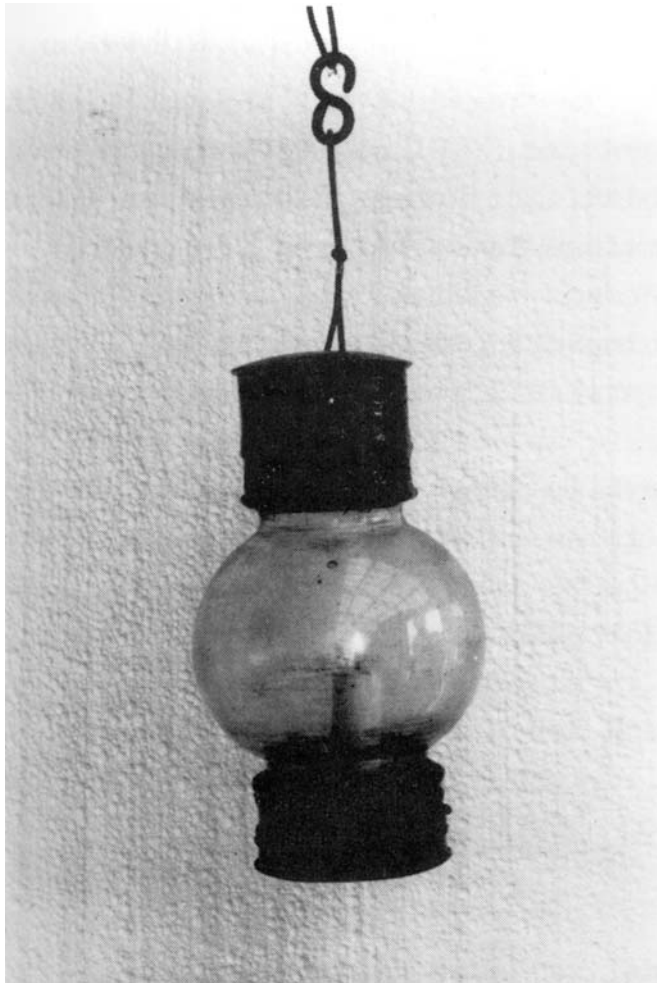
Siden 1776 havde der eksisteret en brandforordning, der nærmere beskrev det beredskab, der skulle findes i hvert hus. I kølvandet på denne forordning fulgte brandforsikringer, så man kunne få erstatning ved brandskade, men oftest forlangte disse brandforsikringer, at der skulle findes brandsprøjter, der kunne bekæmpe en opstået ildebrand. En tidlig forløber for de senere brandkasser blev oprettet i Blans

allerede i året 1800 den 13. juni, hvor en del interessenter blev enige om, at hjælpe hinanden i tilfælde af ildebrand. Der betaltes intet kontingent, men når en af medlemmerne fik en brandskade, betalte hvert medlem 10 rigsdaler kontant, og et bestemt antal håndtjenester, for at få de brændte bygninger op at stå igen. Nævnes skal det også, at der i Ullerup allerede i 1506 blev oprettet et gilde - Sct Anna Gildet - af præsten Thomas Jepsen, der var barnefødt i Blans. Ifølge dette gildes vedtægter skulle medlemmerne, foruden meget andet, hjælpe en gildebroder i tilfælde af ildebrand. Han skulle yde en dags arbejde med lægter og halm til at tække taget med o.s.v. Denne "brandforsikring" er noget af det allerførste vi kender, i det hele taget. Den holdt op med at eksistere efter reformationen, men den har da været der, og dens vedtægter findes endnu den dag i dag

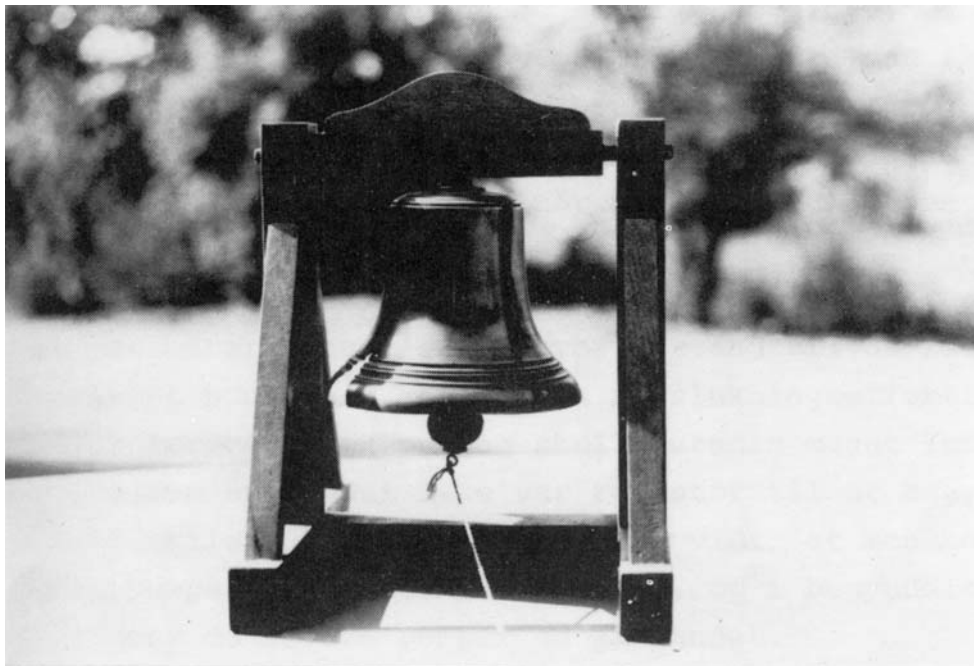
Brandsprøjtens indførelse.

Hvornår brandsprøjten er "født" er ikke let at konstatere, men i 1600 tallet begyndte sprøjter at dukke op. Det var et stykke mekanik, der kun var forbeholdt de særligt udvalgte, og den var i begyndelsen meget lidt effektiv. Slinger kendte man ikke, da de første sprøjter kom frem, og man brugte et fast strålerør, der var monteret direkte på sprøjten, og dette rør kunne ikke bevæges, så hele apparatet skulle flyttes, når strålen skulle hen et andet sted.

Senere var der en mand, der fandt på at lave slanger af læder, blot et par meter lange, så man var i stand til at rette strålen på et bestemt punkt, og bevæge den så slukningseffektiviteten blev betydeligt forøget. Men pumpen skulle stadig meget tæt på ilden, da kastevidden af vandet ikke var ret stor til at begynde med. Men i 1700 tallets slutning var man så vidt, at man havde en ret ydedygtig pumpe til brandslukningsbrug, og i begyndelsen af 1800 tallet kommer de første pumper ud på landet. Industrialderen var begyndt. Hvornår vi her i Ullerup fik den første sprøjte, kan ikke siges nøjagtigt. Men når man regner baglæns, og ved, at der i 1860 er anskaffet en ny sprøjte i Ullerup, og man kan antage en sprøjtes alder på omkring 40 år, så vil det ses, at Ullerup sikkert har fået en sprøjte i 1820erne eller 30erne.

Den ældste brandlygte, som er så gammel, at den uden tvivl har været med siden Ullerup fik sin første brandsprøjte i 1800 tallet.

Ullerup friv. Brandværns bordklokke. Klokken var anbragt på Bojskovs sprøjte, som udrykningsklokke. Stabelen er fremstillet af tidligere brandmand Peter Skovmand.

At man i Ullerup har fået en ny sprøjte omkring 1860 ses af kirkeregnskaberne for dette år, idet der står, at kirken har betalt et tilskud til den "nye"° sprøjte. Og ved at se længere tilbage, ses at der i 1852 også er ydet et beløb til brandsprøjten i Ullerup. Dette tilskud må så være til den gamle sprøjte. Hvad der så igen vil sige, at der ved den store brand i Ullerup 1849 har været brandmateriel tilstede, uden at vi ved, om det har været anvendt.

At det er Ullerup, der har haft den første sprøjte, vil jeg mene hænger sammen med, dels at kirken giver tilskud, og at det er en brandsikring af kirken. Desuden ved vi, at det første sprøjtehus stod på kirkegårdens østlige side, og det blev samtidig med anskaffelsen af den nye sprøjte nedbrudt, og sprøjten fik plads i Kapelaniets vaske- og baghus i et særligt rum, der blev opført til den.

Vognen til denne "nye" sprøjte blev fremstillet hos hjulmager Petersen i Avnbøl, idet man kun købte den egentlige pumpe, og selv monterede den på vognen.

Pumpen fra 1860 blev første afløst i 1909 af en ny moderne sprøjte fra firmaet Louis Tidow i Hannover, og nu var der ikke mere noget hjemmelavet på sprøjten. Alt var som det skulle være i henhold til de preussiske love og bestemmelser. Denne pumpe kunne selv suge vandet op fra en dam, og trykke det videre gennem slanger til strålerøret. Den gamle kunne ikke selv suge vandet op, og det kar, som pumpen stod i, skulle fyldes med vand, og derfra kunne den så sende vandet ud i slangerne. De første slanger, til denne sprøjte, var også af læder, og man rådede kun over en halv snes meter, så sprøjten skulle køres tæt på ilden, men pumpen var god, og den havde en kastelængde på helt op til 16 - 18 meter, så det var ikke så galt endda.

Det varede dog ikke længe, før man fik vævede hampeslanger, og forordningerne forlangte nu, at der skulle være 100 meter til hver pumpe, så man fik mere bevægelsesfrihed.

Så længe man havde denne gamle sprøjte, skulle hver ejer af et hus eller en ejendom møde til brand med en spand, enten af læder eller af sejldug, påmalet husets nummer, så man kunne se, hvor den kom fra, og så stod alle mænd i kæde for at transportere den fyldte spand hen til sprøjten, og børn og kvinder langede så spanden tilbage i tom tilstand, for at den atter kunne fyldes.

Samtidig var der så et mandskab på 10 til 12 mand, der hev i pumpestængerne for at fa vandet ud til strålerøret. Og dette var virkelig et hårdt arbejde, og mandskabet her skulle hurtigt afløses, og det kunne sommetider være svært, at holde folk til dette arbejde.

Da Ullerup frivillige brandværn så dagens lys den 23. november 1932, var det denne hestetrukne hånskraftsprøjte værnet arbejdede med. Sprøjten var også god og meget effektiv, når 12 voksne mænd virkelig trak i pumpestængerne.

I andre værn fik man i tiden op mod 1940 udskiftet disse håndtrukne pumper i de frivillige brandværn med motorsprøjter, og efter mange og ofte drøje forhandlinger fik Ullerup frivillige brandværn så endelig i 1943 en motorsprøjte. Og man gik ind i en ny æra.

Værnet købte for egne midler en varevogn til transportvogn for motorsprøjten. Denne vogn blev senere udskiftet med en udrykningsvogn, som de dengang så ud, hvor mandskabet sad på langs af vognen, hængende i en læderstrop, men i 1956 gik dette ikke mere, og nu købte kommunen en brugt undervogn, som blev bygget op til udrykningsvogn, og hvor mandskab og materiel nu helt var under tag. Og denne vogn fejrede 25 års jubilæum i brandværnet i 1981, da den var 32 år gammel.

Det sidste skud på stammen fik værnet i 1982 med en splinterny automobilsprøjte med alt tænkeligt udstyr, da den gamle "Anton" ikke mere kunne klare strabadserne.

Denne redegørelse er den direkte linie fra den første brandsprøjte i Ullerup sogn til den allersidste brandsprøjte. At der dertil er kommet flere specialvogne ind i billedet, vil blive behandlet i et særligt afsnit, hvor værnets nuværende og samlede materiel vil blive omtalt.

N. P. Thuesen

Ullerup friv. Brandværens mandskab og æresmedlemmer i 1975

Ullerup frivillige Brandværns materiale gennem 50 år.

Da Ullerup frivillige Brandværn blev oprettet i 1932, stod der i sprøjtehuset i Ullerup en hestetrukket håndkraftsprøjte. Den var købt i 1909 af firmaet Louis Tidow i Hannover, og kostede i alt 1.210,- mark.

Ydeevnen for denne pumpe lå på ca. 200 liter vand i minuttet, med en kastelængde på strålen på omkring 25 meter. Afgangstrykket på strålen lå mellem 3 og 4 atmosfærer med en 13 mm stråle. Men så skulle den også betjenes af 12 stærke mænd. Pumpen var meget moderne udført i alle enkeltheder.

Denne pumpe blev brugt indtil efteråret 1943 i alt i 34 år. Desværre blev den, på kommunens ordre, solgt som gammelt jern til en produkthandler nogle år senere.

Motorsprøjter Påhængssprøjte I.

Værnet fik sin første motorsprøjte i efteråret 1943, og den blev leveret af firmaet Meisner Jensen, København, og pumpen havde betegnelsen Aster III jr.

Denne pumpe kunne yde 1000 liter vand pr. minut, og havde let ved at give vand til 3 strålerør, og var den gamle håndkraftpumpe langt overlegen. Der var en ret lang leveringstid på sprøjten, det var jo midt under krigen, og det kneb med at få materialer frem. Motoren var en Ford jr., og den klarede sig fint. Da der ingen nye dæk var til at få til hjulene på dette tidspunkt, blev den leveret med brugte motorcykledæk.

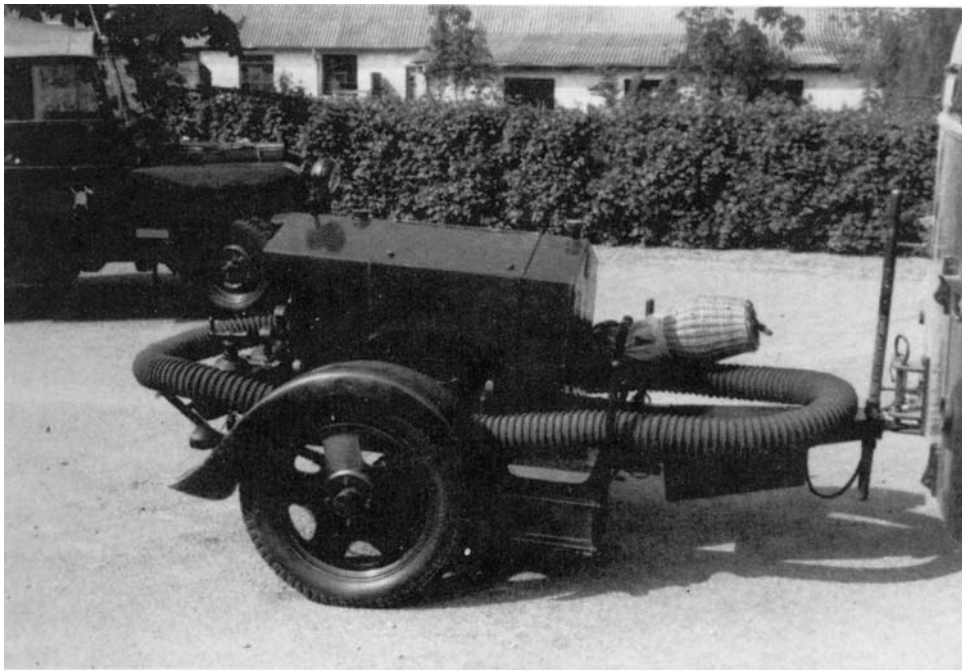
De brandslanger, der fulgte med i handelen, var en yderst dårlig krigsvare, der allerede få år efter måtte udskiftes. Denne sprøjte virkede til 1976, men er nu gået på aftægt, men den vil kunne virke endnu, hvis en situation skulle genopstå, at den skulle igang igen.

Påhængssprøjte II.

I 1966 opstod der den situation, at man fra myndighedernes side stærkt satsede på at anskaffe materiel til civil forsvaret. Ifølgende dengang gældende planer blev Ullerup sogn delt op i 2 dele, og man var klar over, at det var i underkanten med kun 1 motorsprøjte, og sognerådet bevilligede derfor midler til indkøb af yderligere 1 motorsprøjte.

Håndkraftsprøjten model 1909

Værnets første
motorsprøjte
model 1943.

Værnets anden
motorsprøjte
model 1962.

Pumpen blev leveret af samme firma, som havde leveret vor første motorsprøjte, og den havde betegnelsen Astor III.

Det er en stor pumpe med en 6 cyl. maskine, og en vandydelse på over 1500 liter pr. minut. Denne pumpe har værnet været uhyre glad for, da den gennem årene har vist sig at være alt andet overlegent.

Konstruktionen var i forhold til den første motorsprøjte videre udviklet, såsom direkte kobling mellem pumpe og motor, indirekte køling og andre finesser, der betød en stor sikkerhed i betjeningen af pumpen, ligesom den overlegent store motor aldrig bliver træt, og er i stand til at klare et hvilket som helst forbrug af vand. Denne pumpe er med ude ved enhver udrykning værnet foretager.

Påhængssprøjte III.

Da den gamle motorsprøjte fra 1943 blev sat på aftægt i 1977, skulle den inddækkes med en anden, og endnu engang var der sket udviklinger, og det både ved den egentlige pumpe, og i brugen af hestekræfter til driften. De to tidligere pumper var to trins pumper, det vil sige, at der inde i pumpehuset er to kamre med hver sit løbehjul, der presser vandet op på et højt tryk. Men i den nye pumpe vi fik, var der kun et trin, og altså kun et løbehjul, og dette ene trin er tilstrækkeligt til at ydelsen også bliver sat voldsomt op, så denne pumpe kan yde 2400 liter vand pr. minut, og med samme tryk som de to andre pumper. Og dertil skal der ikke bruges mere kraft end, at en Folkevogns industrimotor kan klare arbejdet. Denne motor har yderligere den fordel, at den er luftkølet, og at der nu ikke tænkes på vandet i køleren. Ydermere er der den forbedring, at pumpen har automatisk ansugning, og det vil sige at sugeslangen bare skal lægges ud i vandforsyningen, motoren startes og vandet suges op af sig selv. Og skulle det ske, at pumaen, af en eller anden grund, "taber" vandet, vil denne anordning straks sørge for, at der omgående ansuges påny, så der ikke bli-ver noget stop.

Pumpe og motor er anbragt på et bærestel, så den kan tages af den vogn den ligger på, og bæres ud til et vanskeligt tilgængeligt vandsted.

Pumpen er leveret af firmaet Meisner Jensen og typen er 31 B.

Det rullende vognmateriel.

Vogn I. Ford A model 1931.

Da værnet, som omtalt, blev klar over, at det var pinende nødvendigt, at man selv havde en vogn til transport af sprøjten og materiellet, gik man i gang med at finde et passende køretøj. Daværende købmand Jepsen i Avnbøl havde en Ford varevogn model 31 stående opklodset, og den købte værnet. Privat kørsel under krigen var jo ikke tilladt, så derfor stod den i garagen. Vognen blev købt for egne midler, og den blev sat i stand, så den kunne bruges som en art udrykningsvogn. En påhængskrog blev påsat, så sprøjten kunne hægtes på, og materiellet blev anbragt inde i vognen, hvor der også var plads til 2 mand. Et par mænd lå på forskærmene, og så kørte værnet til brand, mens det egentlige mandskab cyklede bagefter. Totalt overbelæsset var den, men på den tid var der ikke, så meget snak om paragraffer, så det gik godt, og helt fantastisk var det, at en Fordvogn kunne bære en sådan vægt, og samtidig bevæge sig ud af landevejen. Man indså imidlertid hurtigt, at det ikke kunne blive ved at gå med Fordvognen. Der var for lidt plads til det hurtigt voksende materiel, særligt slanger, der nu var at købe efter krigens ophør, og hvor det lykkedes at overbevise sognerådet om, at de gamle slanger ikke duede mere.

Vogn II. Chevrolet lastvogn model 1930.

Værnet så sig om efter en brugt lastbil, og en sådan blev købt i Graasten. Den kostede ikke så forfærdeligt meget, men den skulle så bygges op, da det kun var stellet vi købte. Det skete, og modellen blev som udrykningsvogne var på den tid med mandskabet siddende med ryggen mod hinanden på langs af vognen. Det mindre materiel var anbragt i en lang kasse mellem brandmændene, og slangerne oprullet på vindslers, anbragt på en jernramme helt agter. For at brandmændene ikke skulle falde af i svinget, havde hver mand en arm inde i en løkke af svært læder, der igen var fastsat på materielkassen. Opbygningen af vognen foregik næsten helt på eget værksted, hvor flere af brandmændene hjalp til. Den ret store vogn kunne imidlertid ikke komme ind af porten på den gamle brandstation, og porten måtte udvides og fornyes. Da den heller ikke kunne komme under bjælkeloftet, blev loftet hævet, og alt dette ekstra arbejde mente kommunen, at brandværnet selv måtte få lavet og betalt.

Ullerup friv. Brandværns første udrykningsvogn fra 1945 med redskabsmester Hans Sørensen ved rattet.

Værnets første automobilsprøjte fra 1956 med 1500 minut liters pumpe foran og indbygget vandtank.

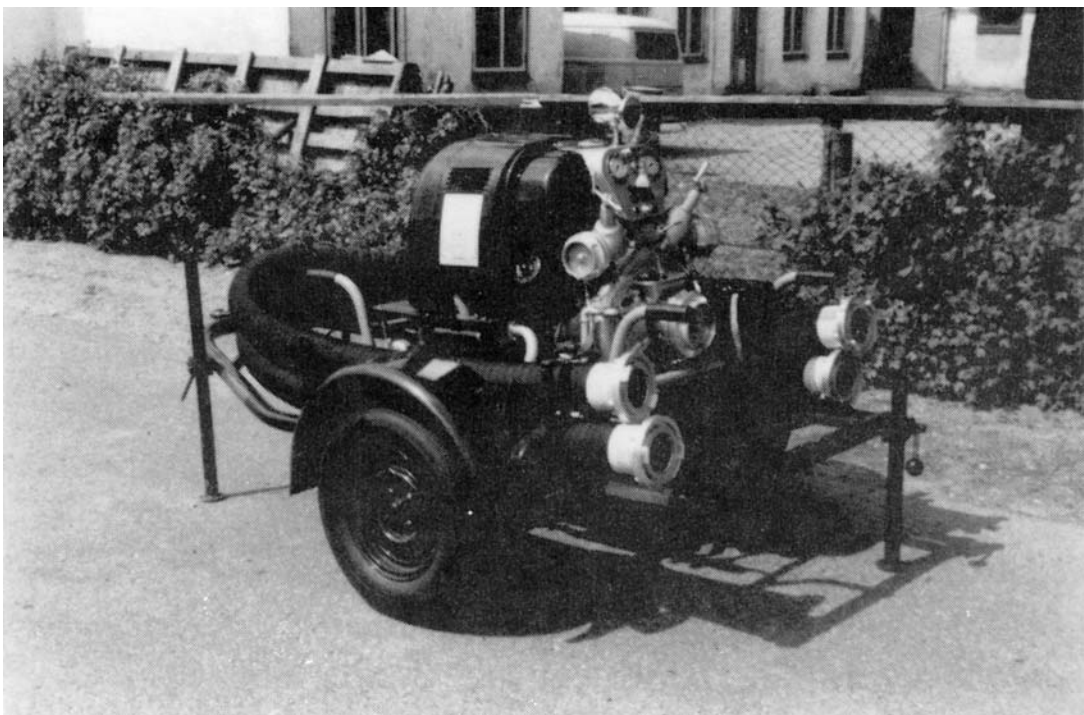
Det gik altså ret godt, og nu kunne vi transportere en vis styrke til brand, i alt 12 mand, og under nogenlunde ordentlige forhold. Desværre viste det sig efterhånden, at vognen var mere slidt end vi havde anet, og der var gentagne reparationer på vognen. Automobiltilsynet ville heller ikke fortsat godkende, at mandskabet hang i en strop, man mente, at det var for farligt, så omsider måtte værnet snakke med sognerådet om en ny og mere sikker vogn. Det kunne jo ikke undgås at udgifterne til både vogn og ændring af brandstationen gjorde, at værnet havde en gæld, som alle i værnet hæftede for. Da der så opstod kretik af værnets forhold efter en brand, blev værnet enige om at deponere sin opsigelse ved kommunen. Kretikken var fuldkommen uberettiget, og det lykkedes da også, at få sognerådet ned på jorden, men nu blev brandværnet den part, der stillede betingelserne, og de bestod i, at kommunen overtog værnets gæld, og samtidig overtog alt materiel, således at materiellet i fremtiden blev betalt af kommunen helt og holdent. Samtidig blev biltilsynets krav stærkere om udskiftning af vognen, og kommunen indså, at der skulle en ny og bedre vogn til.

Vogn III. Dodge lastvogn model 1948.

Kommunen fik en meddelelse og samtidig en dispensation på et vist tidsrum til at finde og få opbygget en ny brandbil, og et udvalg gik i gang med at se sig om efter en passende vogn. Købe en færdig opbygget brandbil kunne der slet ikke være tale om, men man fandt frem til en brugt lastvogn, otte år gammel, og en meget robust vogn, en Dodge fra 1948. Vognen var så stor, at den kunne opbygges til en virkelig Automobilsprøjte med både frontpumpe og vandtank, og samtidig plads til en mandskabsstyrke på 10 mand, og alt øvrigt materiel. Anskaffelsen af frontpumpen gik meget let, idet kaptajnen havde fået lov til at købe en sådan af C. F. overskudslagre i Glostrup, og her var en pumpe allerede modtaget et årstid før vi gik i gang med automobilsprøjten. Vognen fik et gennemgribende eftersyn på Blans maskinværksted hos Peter Mathiesen. Den egentlige opbygning til brandbil foregik på Vemmingbund karosserifabrik efter brandværnets tegninger. Der havde været nogen skepsis med hensyn til indbygning af en vandtank i vognen, om det nu også var nødvendigt o.s.v.

Slangetender med påhængsprøjte

Værnets nyeste og største påhængsprøjte model 1967 med en ydelse på 2400 m.l vand.

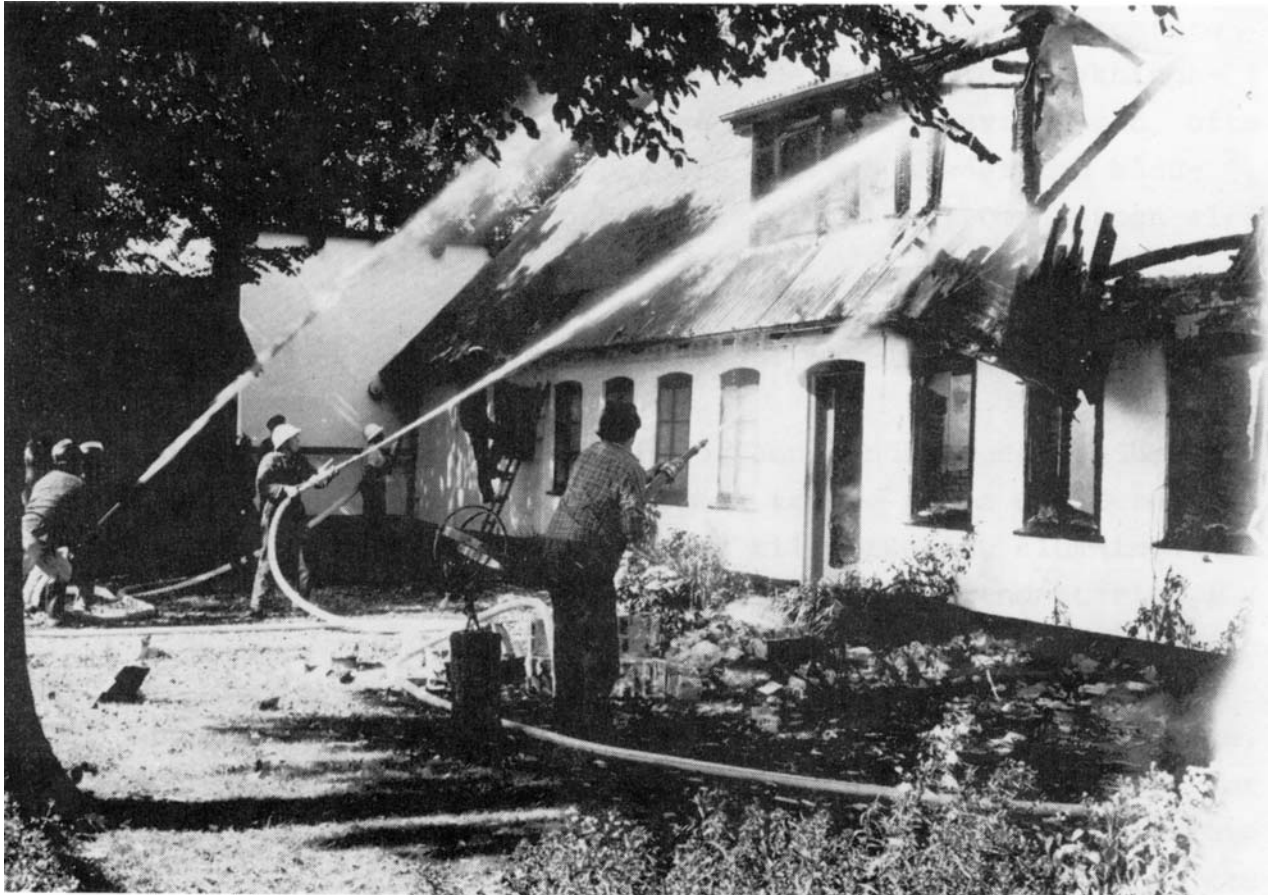
Men ved et tilfælde gik det sådan, at ved de to første udrykninger med den nye vogn, viste det sig, at begge brande kunne slukkes med denne vandbeholdning. Vi skulle ikke vente på en opstilling af påhængsprøjte, og måske en lang slangeudlægning. Nu kunne vi i løbet af 1 til 2 minutter efter ankomsten på brandstedet påbegynde slukningen. Den skepsis, der havde været fik en hurtig ende, og herefter kørte denne vogn direkte til brandstedet, hver gang der var udrykning, og ved større brande var man altid i stand til at begrænse eller slukke, indtil det større materiel var klar til den egentlige slukning. Både motor (110 HK), og pumpe (1500m.l.) var så overlegne, at der kunne pumpes vand direkte fra en branddam til 6 strålerør, hvis det var nødvendigt. Det skete ikke ret tit, men sket er det nogle gange. Endelig skal nævnes, at denne vogn indeholder den mangfoldighed af materiel, der hører til et brandvæn i dag, og derfor kører den altid direkte til brandstedet, så materiellet er ved hånden, når det skal bruges.

Den 6. april 1956 overrakte sognerådsformand Broder Brodersen bilens nøgler til kaptajnen for Ullerup frivillige Brandvæn. Ved en lille sammenkomst på kommunekontoret på Kapelaniet bagefter, takkede kaptajnen for den nye vogn, og mindede om, at det netop var på 107 års dagen for slaget ved Ullerup i 1849, hvor hele bygaden brændte.

Vogn IV. Slangetender. Land-Rower model 1950.

Da der blev stillet større og større krav til mængden af brandslanger, kneb det efterhånden, at have dem alle pakket i automobilsprøjten, og man spekulerede i værnet på at finde en passende vogn til egentlig slangetender.

Vi brugte den gamle udrykningsvogn til at transportere slanger på i nogle måneder efter, at vi havde fået den nye automobilsprøjte, men det kunne jo ikke blive ved at gå, og ved sognerådets velvilje fandt vi frem til en afløser, idet vi i Haderslev fik købt en Land-Rower. Den blev synet og godkendt. Vi fik sat et oversejl på vognen, da den var helt åben, og den blev indrettet til direkte slangeudlægning, idet slangerne løb ud over bagsmækken, når vi kørte frem. Vognen var af den lille type Land-Rowere, og den var snart overlæst, men den gjorde, hvad den kunne. Motoren måtte imidlertid renoveres efter et par års forløb, da den næsten brugte mere olie end benzin.

Brandvænet i funktion på Molteshøj 15 i Ullerup.

Vi var meget tilfredse med den lille vogn, og særligt på et brandsted, hvor bl.a. den kunne bruges til at holde forbindelse brandsted og vandforsyning imellem, da åer ofte kunne være lang vej mellem disse to punkter. At den også blev brugt til at fremføre en påhængssprøjte, skal nævnes. Det havde den gamle udrykningsvogn også gjort, men den var ikke så handy at manøvrere med, ofte måtte mandskabet trække motorsprøjten til vandstedet med håndkraft, hvor imod Land-Roweren kunne køre direkte. Denne vogn sled for brandværnet i næsten 20 år.

Vogn V. Tankvogn. Bedford Lastvogn, model 1967. Diesel.

Erfaringerne. med automobilsprøjten og dens indbyggede vandbeholdning kunne ikke gøre andet end, at man tænkte på en decideret tankvogn med nogle tusinde liter vand til virkeligt slukningsbrug. Kaptajnen havde været på en udstilling af brandmateriel i Viborg, og her blev der vist en tankvogn med 1500 liter vand til brug for brandslukning af skovbrande i plantagerne i Karup. Der blev funderet over dette anlæg, der også havde indbygget sprøjte, så den kunne indsættes hvorsomhelst. Jeg mente, at vognen var for lille og vandmængden for ringe, men fik at vide, at netop i skove var der ikke plads til en større vogn. Jeg forhørte mig andre steder, og hos forskellige brandværn, men man gjorde varmest nar af mig, og mente, at så moderne skulle man vel heller ikke være, at værnene selv skulle medbringe vand i en størrelsesorden på op til 5000 liter vand, som jeg anså for mere passende.

Men tankerne var der, og en dag fik jeg en indbydelse til at bese en virkelig tankvogn i Åbenrå. Det var et automobilfirma, der viste en tankvogn med ikke mindre end 12.000 liter i tanken.

Da jeg så den vogn, var mine egne tanker om tankvogn efterhånden nået dertil, at jeg var fuldt på det rene med, hvad der skulle til, og hvor stor den skulle være. Og det monstrum, vi her fik at se, kunne slet ikke vække min interesse.

Vi skulle bruge en vogn, der kunne køre på en mark, og denne vogn var jo en decideret vogn til landeveje med sin totalvægt på næsten 20 tons. Der var nemlig på denne tid en evig tilbagevenden til markbrande om sommeren, hvor landmændene brændte halm af på marken. Og her forslog vore 600 liter i automobilsprøjten ikke meget, og så endelig dertil det forhold, at pumpen var koblet direkte til motoren.

Vandtankvogn med 5000 liter vand og motorsprøjte. 1972.

Den nye slangetender fra 1977 klar til udrykning.

Dette forhold gjorde, at pumpen fulgte motorens omdrejninger i de forskellige gear, når vi kørte på marken, og som følge heraf et meget ujævnt tryk på slangen fra næsten nul til op mod 5-8 atm.

Derfor ville jeg have en sprøjte med motor helt for sig selv, så vandydelsen ikke var afhængig af, hvilket gear man kørte i. Sagen blev forelagt i brandværnets bestyrelse, og man kunne godt følge mig et stykke hen ad vejen, idet slukningen af halmbrande på marken var et problem, men da jeg samtidig sagde, at vognen naturligvis også skulle kunne bruges ved almindelige ildebrande, blev interessen vakt.

Sagen blev forelagt for kommunens brandudvalg, og også her var der interesse, hvis bare anskaffelsen ikke blev for dyr.

På den tid eksisterede endnu en ordning med brandforsikringsselskaberne, som gav tilskud, dels til brandslukningen efter faste regler, og dels til materiellet, men det var kun beregnet til bybrandvæsen. Men jeg skrev dristigt til denne sammenslutning, og fik tilsagn om 12.500 kr til ideen. Og så var der pludselig fri bane. Brandværnet skød selv 5.000 kr i foretagendet og kommunen resten.

En brugt lastvogn af dieseltypen fandt vi, og beholdersmeden Hans Schmidt i Avnbøl var villig til at lave en tank, der passede til vognen. En passende sprøjte havde vi, idet vi simpelthen "lånte" den sprøjte, der et par år i forvejen var blevet indkøbt som reserve til civilforsvaret, og som nu stod på lageret.

Bilinspektioners blev konsulteret, og vi fik at vide, hvorledes belastningen skulle ligge på for- og bagaksel, og ud fra disse oplysninger fik vi beregnet, hvorledes tankvognen skulle være.

Resultatet blev en sprøjte med 3 mands besætning, med selvstændig brandsprøjte på 800 minutilter helt bagi, og en vandkapacitet på godt 4.500 liter, og nok til en reel pumpning i op til 20 minutter i en realistisk slukningsindsats med 2 rør.

Vognen blev indsat i tjenesten i 1972, og den har nu virket i 10 år, og det er denne vogn, man satser på ved indsats på brandstedet, hvor klargøring kun tager højst 2 minutter, og hvor man kører så tæt på ilden som muligt, så der er meget få slanger, der skal udlægges. Man kan slå til straks, og i den tid det tager at tømme den, er der rigelig tid til at få vand frem fra anden side, enten det er fra en brandhane eller det er fra en branddam. Og er vandet fremme, afgøres der en ledning til tanksprøjten, og så er pumpningen kontinuerlig. Der har ikke været en udrykning til brand i de 10 år værnet har haft denne sprøjte, uden at den har været indsat, og den forholdsvis lille motor og sprøjte har slidt i det, både til brande og ved øvelser. Denne

tanksprøjte var en af de allerførste, der blev indsat i de Sønderjyske brandværn, men den er blevet fulgt op af en mængde tilsvarende tanksprøjter overalt.

Vogn VI. Slangetender. Bedford kassevogn model 1977.

Som omtalt var den lille Lande-Rower overløst, og efter atten års tjeneste begyndte værnet at sende følere ud om en afløser. Den var ikke slidt op, men den havde vanskeligheder med at holde en vis fart, så man kunne undgå at blive overhalet af hurtige knallertkørere. Da så bilinspektionen samtidig kom frem med ønsker om, at sien blev udskiftet, særligt på grund af den meget korte akselafstand mellem hjulene, hvad man mente var uheldigt ved udrykningskørsel, og hvad der da også var kommet cirkulære om, ikke mere var tilladt.

En ny Land-Rower af den større type, kunne der ikke være tale om, da prisen her var alt for voldsom. Den gamle vogn havde jo været terrængående med sine 10 gear, men denne fordel så vi bort fra, da Sottrup frivillige brandværn havde en Land-Rower af den store terrængående type, og da de to værn altid arbejdede sammen ved ildløs, så mente vi, at der kunne sættes på en billigere vogn. Og vi sættede på en kassevogn, og vore øverste myndigheder i statens brandinspektorat gik ind for vore argumenter. Vognen skulle ikke direkte forsynes med pumpe, men den skulle kunne fremføre den ene af vore påhængssprøjter, som dens forgænger også havde gjort. Det ydre af vognen, skulle der ikke ændres ved, det var kun den indre opbygning, man skulle tage sig af. Vognen skulle kunne fremføre 500 m. slanger, og de skulle kunne lægges ud, når vognen kørte. Dertil kom en del andet materiel og endeligen besætning på tre mand.

En vogn værnet har været meget tilfreds med, og samtidig den allerførste vogn værnet har modtaget i helt ny tilstand.

Vogn VII. Automobilsprøjte Mercedes, model 1982. Diesel.

Da værnets automobilsprøjte som omtalt er "født" i 1948 og indsat som brandbil i 1956, kunne den holde 25 års jubilæum i 1981 i Ullerup frivillige brandværn. Statens Brandinspektion begyndte at røre på sig i 1980 med en meddelelse om, at vi snart skulle se at få anskaffet en afløser, da den efter inspektionens mening var ved at blive for gammel. En ny brandbil af dette format er en stor og kostbar anskaffelse, og et sådant køb skal nødvendigvis på budgettet, og da kommunen ikke mente, der var plads på budgettet i 1981, søgte man dispensation, og fik den, hvis vognen så blev anskaffet i 1982. Da man skulle anskaffe en vogn, der, for slet første skal leve op til de krav, man i dag stiller til en automobilsprøjte, og for det andet skal kunne holde i mindst 25 år, er man nødt til at finde frem til noget varigt. Der blev set på vogne, både her og der, og man blev tilsidst stående ved en vogn, som Tinglev brandværn havde fået i 1980. Vognen er en Mercedes Diesel, og opbygget fra fabrikken, som kassevogn af en meget stor størrelse. I begge sider og i bagenden indbygges rullejalousier, så man kan få fat i materiellet udefra. Jalousierne rulles opad under taget, så man undgår åbentstående døre og luger. Forrest er der plads til 3 mand på førersædet, og bagved er mandskabsrummet med plads til 8 mand. Det udstyr, som f.eks. røgdykkerne skal have på, findes i dette rum, så de kan iklæde sig udstyret undervejs til brand. Da førerhus og mandskabsrum er åbent, kan føreren give anvisning til mandskabet undervejs, hvad der er en stor fordel. Under sæderne er anbragt mindre materiel, der først skal bruges i anden række. Over bagakslen ligger vandtanken, der kan rumme 1000 liter vand, og som noget nyt, er der i det bagerste materielrum monteret en slangerulle med 60 meter slange, der er forbundet med pumpen, slangen er altid vandfyldt, så der skal ikke ventes på, at vandet kommer frem. Iøvrigt er al plads optaget af det materiel, der hører til en veludstyret automobilsprøjte. For at spare penge har værnet ment, at den pumpe man hidtil har brugt på den gamle automobilsprøjte, godt kunne anvendes på denne vogn. Pumpen er blevet grundigt efterset, og forskellige ting er fornyet og udskiftet, så pumpen er i dag så god som ny. Vognen, der blev overdraget Ullerup frivillige brandværn i sommer er blevet opbygget på Tinglev Karosserifabrik, hvor der er lagt et stort arbejde i at gøre vognen så god og rigtig som muligt. Der forestår nu værnet et stort arbejde med at blive fortrolig med den nye vogn, der er en sikker brandsikring langt ud i fremtiden.

Ullerup friv. Brandværns nye store automobilsprøjte med 1000 liter vandtank og front pumpe. 1982.

Automobilsprøjten klar til udrykning.

Dette er historien om Ullerup frivillige brandværns materiel i form af sprøjter og udrykningsvogne. Det er en ret skematisk redegørelse, og kun det store materiel, det, som publikum ser, når værnet rykker ud. Alt andet mindre materiel ser man ikke, man aner måske, at der sikkert er noget mere, og det skal da heller ikke være nogen hemmelighed, at der er meget mere, ja utallige ting, der er med til at gøre et brandvæsen til et samlet hele, der skal virke, den dag man bliver kaldt ud. Det var ulige lettere, da man stod med en håndkraftsprøjte, hvor det kun var muskelkraften, der var det afgørende. Afværge brande kan man ikke, men et godt veludstyret og veluddannet brandværn kan i dag udføre et slukningsarbejde, som man slet ikke magtede tidligere. Hvad der er ild i, kan vi ikke redde, men vi har en mulighed for at sige til ilden, hertil og ikke længere, og så er målet nået for et brandværns virken.

Ullerup frivillige brandværens første mandskab pr. 1. april 1933.

1.	Therkild Ravn	købmand	kaptajn	født	21/12	1887
2.	Jens Knudsen	murermester	vicekap.		27/02	1878
3.	Nis J. Straagaard	smedemester	sprøjtefører		27/07	1900
4.	Lorenz Lorenzen	arbejdsmand	vicesprøjtef.		20/09	1887
5.	Chr. Sibbesen	gæstgiver	stigefører		02/04	1902
6.	Chr. Frøhlich	vognmand	vicestigef.		20/10	1901
7.	Chr. Thomsen	købmand	kasserer		14/10	1894
8.	Hans Kramer	bagermester	brandmand		22/06	1901
9.	Jens Jensen	snedkermester	do		03/08	1885
10.	Johan Norn	gæstgiver	do		30/05	1890
11.	Nis Lauritzen	arbejdsmand	do		15/04	1896
12.	Anton Duus	tømrermester	do		18/01	1882
13.	Thomas Frandsen	mejerist	do		12/06	1900
14.	Hans Rasmussen	husmand	do		20/11	1904
15.	Chr. Philipsen	gartner	do		17/11	1910
16.	Hans v. Essen	møllebygger	do		06/01	1895
17.	Heinrich Bauer	frisør	do		13/02	1887
18.	Peter Lorenzen	gårdejer	do		03/05	1902
19.	Peter Jørgensen	landmand	do		06/01	1906
20.	Claus Clausen	lagerarbejder	do		17/01	1903
21.	Niels P. Thuesen	hjulmager	do		07/06	1911
22.	Heinrich Frøhlich	arbejdsmand	do		07/08	1910
23.	Peter Clausen	arbejdsmand	do		12/02	1906

Disse 23 mænd dannede mandskabsstyrken i Ullerup frivillige brandværn, da værnet i foråret 1933 gik i aktion.

Gennemsnitsalderen var godt 34 år, hvor den ældste var 55, og den yngste 21 år. 12 af mændene havde været aktive deltagere i første verdenskrig.

Ullerup frivillige brandværns æresmedlemmer.

Ved udtrædelsen af Ullerup frivillige brandværn udnævnes et medlem til æresmedlem af brandværnet, men det er en betingelse i henhold til vedtægten, at vedkommende har været aktiv brandmand i over 25 år. Æresmedlemmernes rettigheder kan sammenfattes derhen, at de har ret til at deltage i værnets generalforsamling, hvortil de får ind-bydelse. Yderligere bliver de indbudt til at deltage i de fester værnet arrangerer.

Værnet har og har haft følgende æresmedlemmer.

	Indtrådt	udnævnt til æresmedlem	
1. Christian Thomsen	23.11.1932	19.06.1963	31 år
2. Nis Lauritzen	23.11.1932	19.06.1963	31 år
3. Jørgen Arens	01.01.1941	01.04.1968	27 år
4. Chr. L. Philipsen	23.11.1932	26.06.1971	39 år
5. Peter Reimer	01.02.1942	20.02.1973	31 år
6. Walther H. R. Witt	01.10.1947	20.03.1973	26 år
7. Ludvig P. Bauer	01.07.1939	01.04.1974	35 år
8. Jacob P. Rossen	16.05.1936	04.03.1977	41 år
9. N. P. Thuesen	01.04.1933	25.06.1977	44 år
10. Otto Andersen	01.11.1938	09.03.1979	41 år
11. Hans Johansen	01.12.1949	09.03.1979	30 år

Gennemsnits medlemstid over 34 år for hvert medlem.

Ullerup friv. Brandværn af 1932

Mandskabsfortegnelse 1932

			Indtrådt
1. Uwe Witt	Leder	Røgdykker	01.03.1959
2. Villy Sørensen	Lederstedfortræder	Røgdykker	01.09.1968
3. Tage Andersen	Brandassistent 1	Røgdykker	01.08.1969
4. Svend Ohlsen	Brandassistent 2		01.01.1972
5. Johs. Mathiesen	Kasserer og sekretær		01.02.1967
6. Chr. Christensen	Brandmester		01.04.1952
7. E. Marcussen	Brandmand		01.09.1945
3. Johs. Bertelsen	Brandmand		01.04.1959
9. Johs. Jørgensen	Brandmand		01.04.1958
10. Jørgen Rasmussen	Brandmand		01.03.1959
11. Willy Petersen	Brandmand		01.08.1961
12. Jacob Lorenzen	Brandmand		01.04.1964
13. Hans Bilow	Brandmand		01.07.1964
14. Georg Zoucra	Brandmand		01.06.1965
15. Gunnar Meier	Brandmand		30.08.1966
16. Johny Jefsen	Brandmand	Røgdykker	01.06.1969
17. Chr. Zoega	Brandmand		01.01.1971
18. Viggo Hansen	Brandmand		09.03.1971
19. Helge Mathiesen	Brandmand	Røgdykker	01.01.1975
20. Johny Jensen	Brandmand	Røgdykker	01.01.1972
21. Bent Bøwadt	Brandmand	Røgdykker	01.04.1973
22. Gunnar Andresen	Brandmand og Depotmester	Røgdykker	01.04.1975
23. Ernst Moisen	Brandmand	Røgdykker	10.03.1976
24. Ole Christensen	Brandmand	Røgdykker	13.04.1977
25. Ernst Struckmann	Brandmand		21.11.1977
26. Henning Schmidt	Brandmand		24.11.1977
27. Egon Fogt	Brandmand		10.06.1979
28. Egon Madsen	Brandmand		01.04.1974

Blans Frivillige brandkorps.

Som nævnt oprettedes i 1880erne et frivilligt brandværn i Blans. Det førte navnet "Blans frivillige brandkorps".

Beklageligvis ved vi i dag næsten intet om dette Blansinger brandkorps. Jeg har forsøgt at opklare en smule, men det er blevet til meget lidt, jeg har kunnet finde frem til. End ikke overleveringer er blevet tilbage, hvad der ellers ofte er tilfældet, og papirer og protokoller er der ikke levnet det mindste af.

Lidt er det dog lykkedes at opstøve, og det vil jeg gengive i det følgende.

Hvem der har taget initiativet til oprettelsen af Blans frivillige brandkorps, det ved vi ikke, og om der har været en anledning, hvad der ofte er tilfældet, som eksempelvis en større brand, kender vi heller ikke noget til. Men hvorom alting er, så er brandværnet gået igang i begyndelsen af 1880erne. Helt udelukket, kan det vist ikke være, at oprettelsen af det berømmelige frivillige brandværn i Skodsbøl, under dyrlæge Thøjsens ledelse, har været inde i billedet, og har medvirket til oprettelsen af værnet i Blans. Skodsbøl brandværn oprettedes i 1881. Da Blans frivillige brandkorps gik igang, var der en ret gammel sprøjte i sprøjtehuset, men den har sikkert ikke opfyldt tyskernes krav til en brandsprøjte på dette tidspunkt, for i ca 1886 blev der anskaffet en fuldt moderne brandsprøjte til Blans. Vognen var affjedret, og der var vindkedel på både ansugning og på tryksiden, en indretning der gør at strålen bliver jævn, og ikke påvirkes af pumpeslagene. Sprøjten kunne suge vand op fra en dame og var forsynet med sugeslanger, og den kunne suge vand fra det kar den var opstillet i, og således, at den kunne virke i en seriepumpning. Cylindre og ventilhus var støbt af messing, og ventilhuset kunne skilles af ved en enkelt håndskrue for rensning. Den lange pumpegang slog imod buffere ved nedtrykningen af stangen, og fjedrene kunne nul stilles, så vognen ikke stod og hoppede ved pumpningen.

Det jeg har nævnt her, var kendetegnene for en god og veludført sprøjte, og jeg er klar over, at man har betragtet den som et klenodie.

Den gamle sprøjte, der stod i sprøjtehuset, da man gik igang, beholdt man imidlertid, og den "levede" indtil 1916 måske 17, da den blev solgt. Gårdejer Jacob Lydixen købte den, og fik vognen lavet om til en let landbrugsvogn.

På materielsiden var man godt med i Blans. Man fik anskaffet en tohjulet vogn, så man kunne transportere stigemateriellet. Der var tagstiger forsynet med en lang krog til at stikke ind i stråtaget, så man kunne entre op ad taget uden at det blev beskadiget. Der var en stor fritstående dobbelt stige, som Ullerup frivillige brandværn senere brugte i mange år, efter at materiellet ikke mere skulle bruges i Blans. Endelig var der branddaskere på en lang stang, og disse blev brugt til at slukke eventuelle gløder på et stråtag i nærheden af brandstedet. Et par andre små fiduser havde man også, som f.eks. en to forgrener, så der kunne sættes 2 slanger på sprøjtens afgangsstuds, og på den måde indsætte to strålerør. Dertil kom, at man havde en tæt gummislange på ca. 2 meters længde fast forbundet til strålerøret, så strålemesteren ikke blev våd af de almindelige utætte hampeslanger. Og som en lille fidus mere havde man en lille indretning formet som en lille skovl til at sætte od enden af strålerøret, så man med et lavt tryk på Pumpen kunne fordel, vandstrålen over et større areal

Jo, der er ingen tvivl om, at den gode materielsamling tydeligt fortæller, at der har været mænd, der havde interesse i brandmandsjobbet.

Men hvem har haft ledelsen af Blans frivillige brandværn ? Jeg har talt med Hans Hymøller i Pottegade i Blans, og han mener at vide, at der har været 2 mænd, måske flere, men den ene har været gårdejer Jens Kindberg, Færgevej 1, og den anden har været gårdejer Nis Madsen, Blansøstermark. Han havde ejendommen, som nu ejes af Harald Johansen. Nis Madsen flyttede i 1903 til Ullerup, hvor han drev kreaturhandel, havde en barberforretning og en cigarhandel på Kalvetoft 9.

To andre mænd gør sig bemærket, og den ene er arbejdsmand Asmus Hymøller, der i mange år havde jobbet som redskabsmester, og den anden er gårdejer Peter Petersen (Dåbæk) på Blansgårdsmark, der endnu så sent som i 1928 ved branden i Hamanns kro gjorde sig bemærket ved at lede slukningsforløbet, måske som næstkommanderende for brandfoged Jacob Lydiksen. Jeg ved nemlig, at der var et eller andet, der gav anledning til lidt murren i geledderne.

Politiet ville blande sig, men blev afvist af Peter Dåbæk, der hævdede, at det var ham, der havde kommandoen, en udtalelse han senere fik bekræftet af politimesteren i Gråsten. Hans Hymøller har også fortalt mig om, hvorledes en inspektion i den tyske tid foregik i Blans, særligt når man ventede besøg af selveste Amtsførster Peter Kjær. Han kom sejlene med rutedamperen til Ballebro, og gik så ad stien, der udmundede næsten lige ved sprøjtehuset. Redskabsmester Asmus Hymøller,

stod oppe på slange-tørrestativet, og kunne herfra se ned på fjorden og følge dampskibets ankomst til Ballebro. Og så var det tid til at få samling og orden på mandskabet, for at det kunne blive standsmæssigt afleveret til Amsforstanderen, der derefter beordrede udført en sprøjteøvelse.

Gårdejer Jes Jessen har også fortalt mig en lille historie fra en brand nytårsaften 1923. Der var hen på aftenen gået ild i skrædder Hymøllers hus -en bror til redskabsmesteren-, hvor nytårsfyrværkeri havde sat sig fast i stråtaget, og da det var barfrost og tørt, fængede ilden hurtigt. Sprøjten kom til og Jes Jessen også. Han var i fint tøj, for det var hans mening at være med til nytårsbal på en af kroerne. Da ilden var slukket, skulle der udstilles brandvagt, og mandskabet kviede sig, og Jes Jessen også. Men så sprang Peter Dåbæk hen foran ham og meddelte ham, at det var en ordre, at han slev som brandvagt. Og han blev sammen med et par andre, bl.a. Hans Hymøller. Hen på natten sendte Sine på Ballebro -krokonenen- kurv med. højt belagt smørrebrød, og andre gode ting op til de mænd, der havde brandvagten, så natten gik tåleligt. Men nytårsballet var jo spoleret.

Senere blev Jes Jessen selv brandfoged i en årrække i Blans.

Een ting angående det frivillige brandværn i Blans er ikke glemt, og det er, at de havde et orkester, hvad der var ret usædvanligt udenfor købstæderne.

Gårdejer Christian Willesen, der boede på Blansøstermark, var musiker og ledede orkesteret. Efterladte noder, jeg er kommet i besiddelse af, viser at man mestrede at spille hornmusik ved optog gennem byen, og at man også kunne spille til bal i kroerne med violinmusik. Der er noder til mange kendte melodier, både marchmelodier danske fædrelandssange og tyske sange fra 1890erne. De dengang kendteste dansemelodier var polkaer og mazurkaer, og dem er der en vrimmel af. En del noder er håndskrevne, og der er ingen tvivl om, at de er afskrevet af Willesen. Willesen faldt under 1. verdenskrig.

Af musikere i Willesens orkester kender vi to navne, det ene er Christian Lyck, Ølbrygger i Blans boende på Eckersbergvej 9, og husslagter Lorens Loransen, Brobølvej 3, men der har naturligvis været flere.

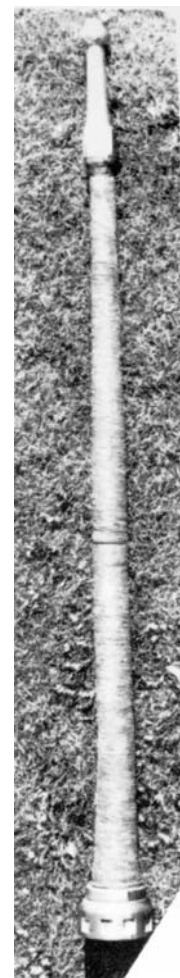
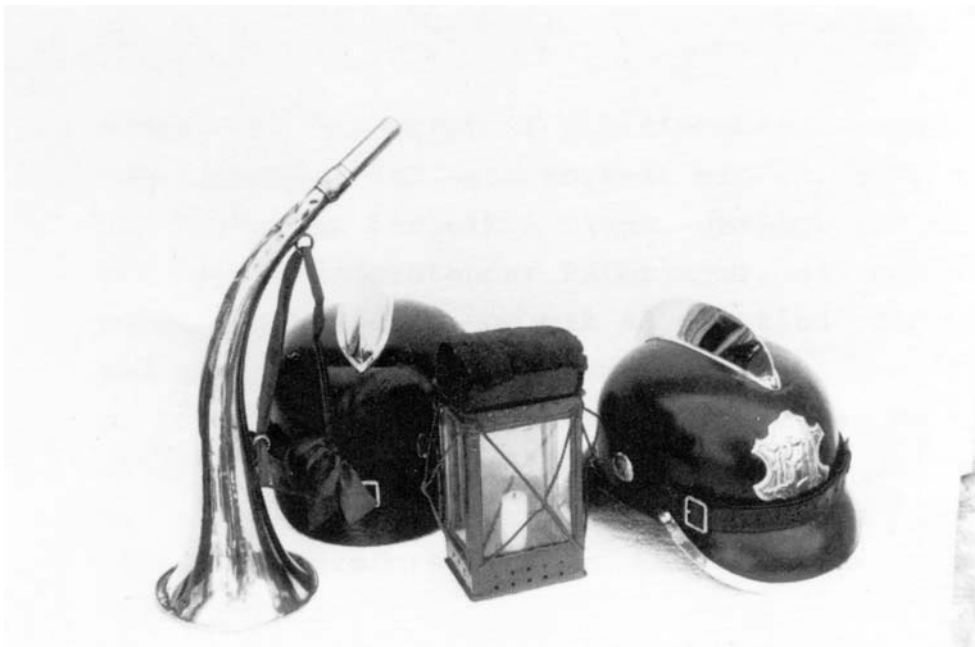
Nævnes skal også skomager Jørgensen, som boede på Mosevej. Jeg ved ikke om han var med i orkesteret, men han var en glimrende versemager, og han var i stand til at skrive en rammende lejlighedsvis. Alt er imidlertid forsvundet, men Jørgensens ry har holdt sig.

Som egentlig frivillig brandværn ophørte Blans frivillige brandkorps i

1907. I Kredssammenslutningens protokol står der for årgang 1907 skrevet, på tysk naturligvis, at "Blans freiwillige Feuerwehr" har udmeldt sig af sammenslutningen. Det var en pligt for de frivillige brandværn at være medlem af kredssammenslutningen, så man må vel gå ud fra, at værnet ikke mere eksisterede som frivilligt brandværn, og at man herefter gik over til den ordning, der fandtes andre steder med tilkaldelse af tvangsværnet, når der var ildløs.

Det er nu 75 år siden, men jeg har ment, at det var på sin plads, at skrive en minderune om det nu, da værnet kunne have fejret sin 100 års dag, hvis det havde eksisteret i dag.

N. P. Thuesen

Strålerør fra
Bojskov sprøjte.

Øverst: Noget af
en brandmands
udstyr. Alarmhorn,
hjælm og lygte.

De næste to
billeder:
Materiel fra Blans
friv.Brandkorps.
To-forgrener, og
spredeplade på
strålespiden.

F R E M T I D S V I S I O N E R .

Når der i det foregående er skrevet og fortalt om et brandvæsen, der fejrer sit 50 års jubilæum, er det naturligt at fortælle om det, der var engang, og om hvordan status er i dag.

Jeg kunne derfor godt have lyst til at skrive et par ord om det, der venter et brandvæsen i fremtiden med hensyn til slukningsmidler og adfærd.

Angående materiellet i form af pumper og vognparken vil der ikke ske de store revolutionerende ting. Naturligvis kan begge dele forbedres og gøres mere ydedygtige, men der vil altid være brug for vogne, der indeholder vand og slanger, samt plads til det mandskab, der skal lede og foretage slukningen af ilden. Der skal medbringes vand for en hurtig igangsætning af slukningsforløbet, for endnu er der ikke opfundet noget bedre og billigere, til at slukke ild med, end vand. Det, der kunne blive tale om her, ville være en forøgelse i antallet af tankvogne i årene fremover.

En anden ting, man kunne tænke sig, var, at det anvendte slukningsvand kunne gøres mere effektivt ved tilsætning af kemiske midler. Der findes i dag tilsætningsmidler i form af kemiske stoffer, så man dels kan lave "vådt" vand, der bedre trænger igennem og har større slukningseffektivitet, eller vi kan tilsætte et skummiddel til vandet, så vi kan lave skum på et brandsted. Pulverslukningen bruges i dag overfor benzin oliebrande, og det er et meget effektivt slukningsmiddel over for gas.

Disse nævnte slukningsmidler er kendte, men vi ved, at der i fabrikker og laboratorier verden over sidder folk og arbejder for at gøre disse stoffer endnu bedre og mere effektive.

En anden ting der tydeligt tegner sig for vandslukningen alene, er de store og meget ydedygtige pumper, der dels kan omsætte vand til tåge, med stor slukningseffekt, eller afgive vandet til vandkanoner, der på større afstand, end vi kender i dag, kan nedkæmpe og slukke en opstået ildebrand. Denne slukningsmåde vil naturligvis kræve en vis form for stor vandforsyning, der vil kunne ske ved tankvogne i større tal. Ved større brande vil den måde vi i dag slukker ilden på ganske afgjort forsvinde, hvor vi står med en mængde små rør, Der hver afgiver ca. 150 130 liter vand i minuttet, og hvor hver eneste strålemester kan se, at hans arbejde er spildt i den forstand, at han ved at ilden først hører op i det øjeblik, der ikke er mere at fortære.

Kravene til mandskabets beskyttelse vil blive meget stærkt forøget. Allerede nu er man i færd med at kræve, at hver mand i udrykningstjenesten skal have sit eget røgdykkerudstyr, så han er helt uafhængig af den omgivne luft under en brandindsats.

I dag ved alle brandmænd, at der på en gård kan ligge N.P.K. gødning, der antændt i brandtilfælde kan afgive dødelige gifte. Der kan ligge sprøjtemidler, der er ligeså dødelige, når de under en brand siver ud i luften, og trænger ind i folks åndedrætsorganer. Men i fremtiden kan det være lige så farligt at slukke ild i et ganske almindeligt parcelhus, hvor alt så at sige vil blive fremstillet af P.V.C. plasticmidler.

De er allerede godt undervejs i næsten alle former i nybyggeri, og når så tages i betragtning, at store dele af montering, og det egentlige indbo er fremstillet af de samme midler, kan det godt få det til at løbe koldt ned af ryggen på en brandmand.

I dag er det allerede sådan, at parcelhuses "levetid", når der opstår brand, er cirka 20 minutter, hvad mange eksempler i dag ved sådanne brande viser. Et brandværn skal kunne komme hurtigt, for overhovedet at have nogen chance, for at redde, hjælpe eller slukke.

At brandmændene i fremtiden vil blive stillet overfor krav om at være iført sikkerhedsdragter, så de så at sige kan gå gennem ild og vand, og dertil have radio udstyr så de kan meddele sig, er ganske ligetil.

Vore bedsteforældres og oldeforældres huse var brandfarlige. Der var åben kamin og åben ild. Der var som regel en stor bageovn med sin voldsomme varme til brødbagning. Og der var stråtag overalt. Der kom brandlove, der indeholdt sikkerhedsbestemmelser om, hvordan man skulle opføre huse, så de var mindre brandfarlige. Det tog heller ikke mere end 20 minutter i gamle dage at nedbrænde et våningshus, men ingen blev dog forgiftet af det. Måske slugte man lidt røg, men det var til at overse. Men i dag skal hver eneste brandmand gå med angsten i sig for ikke at løbe ind i en gift, som han hverken kan se eller lugte.

Derfor skal der beskyttelse til, og derfor skal brandværnene have de slukningsmidler, der er nødvendige, for at have de bedste muligheder overfor ilden. For det er nødvendigt i den "fagre nye verden", som vi går ind i

Ullerup frivillige brandværn har medvirket ved slukninger, af følgende antal brande:

1935	2 brande	1960	3 brande
1936	1 brand	1961	ingen brande
1937	2 brande	1962	4 brande
1938	ingen brande	1963	8 brande
1939	3 brande	1964	3 brande
1940	1 brand	1965	2 brande
1941	1 brand	1966	2 brande
1942	3 brande	1967	5 brande
1943	1 brand	1968	9 brande
1944	4 brande	1969	9 brande
1945	3 brande	1970	8 brande
1946	1 brand	1971	3 brande
1947	4 brande	1972	6 brande
1948	2 brande	1973	12 brande
1949	2 brande	1974	8 brande
1950	1 brand	1975	10 brande
1951	2 brande	1976	23 brande
1952	2 brande	1977	9 brande
1953	1 brand	1978	11 brande
1954	2 brande	1979	10 brande
1955	4 brande	1980	15 brande
1956	4 brande	1981	11 brande
1957	5 brande		
1958	2 brande		
1959	3 brande		